

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення регулює питання організації захисту учасників освітнього процесу, у тому числі дітей, від різних форм насильства та жорстокого поводження у Харківському комп'ютерному фаховому коледжі – далі Коледж.

Це положення розроблено на підставі та згідно з Законами України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 № 2657-VIII, «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» від 06.06.2024 № 3792-IX, ;

постанов Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 №658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті»; від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», від 28.07.2021 №775 «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження»;

наказів Міністерства освіти та науки України від 02.10.2018 №1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»; від 28.12.2019 № 1646 «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» від 28.12.2019 № 1646, Мінсоцполітики України від 13.10.2021 №587 Про затвердження Типової програми для постраждалих осіб;

листа Міністерства освіти і науки України від 18.05.2018 № 1/11-5480) Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильства.

1.2. Суб'єкти, на яких поширюється дія положення, – учасники освітнього процесу.

1.3. Основні терміни:

Дитина – особа до досягнення 18-річного віку, якщо за законом повноліття не настає раніше.

Забезпечення найкращих інтересів дитини – дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності та враховують думку дитини, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити.

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Насильство – застосування силових методів або психологічного тиску[за допомогою погроз, свідомо спрямованих на слабших або тих, хто не може чинити опір, тобто будь-яке застосування сили щодо беззахисних, це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які наносять шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

Жорстоке поводження з дитиною - будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою її експлуатації з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини.

Домашнє насильство – діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання.

Види насильства:

економічне насильство – форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

психологічне насильство – форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи; *не насильство*

сексуальне насильство – форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

фізичне насильство – форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

булінг (цькування) – психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками одного колективу, або дитиною стосовно іншого учасника одного колективу та яке порушує права, свободи, законні

інтереси потерпілої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

кібернасильство - це використання цифрових технологій, зокрема інтернету та соціальних мереж, для переслідування, здійснення агресії, погроз, шантажу чи образ.

2. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Основними завданнями щодо захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження з дітьми в Коледжі:

- створення атмосфери довіри та взаємоповаги у взаємовідносинах здобувачів освіти та педагогічних працівників Колежу як необхідної умови для запобігання і протидію будь-яких проявів насилля;
- ознайомлення учасників освітнього процесу з Правилами внутрішнього розпорядку Коледжу;
- проведення інструктажів всім працівникам закладу освіти
- у межах компетенції вживання заходів щодо виявлення і припинення фактів жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення;
- обов'язкове інформування відповідних органів про випадки, або підозри щодо форм насильства та експлуатації;
- взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання всіх видів насильства відповідно до чинного законодавства.
- забезпечення відкритого доступу до публічної інформації та документів, зокрема до : правил поведінки здобувачів освіти, Положення про комісію з розгляду випадку булінгу (цькування), порядку подання та розгляду заяв про випадки булінгу, реагування на доведені випадки булінгу, контактну інформацію про уповноважену особу, інформацію про служби, до яких можна звернутися постраждалим; інформацію про проведення виховної роботи та інформаційно-просвітницьких заходів.
- організація роботи психолога з дітьми, які постраждали від жорстокого поводження;
- проведення роз'яснювальної роботи з батьками та іншими учасниками навчально-виховного процесу із запобігання, протидії негативним наслідкам жорстокого поводження з дітьми.

3. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Здобувачі освіти мають право на:

- якісні освітні послуги;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні Коледжем;
- безпечні та нешкідливі умови навчання і праці;
- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти;
- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від насильства та жорстокого поводження з дітьми, стала свідком або вчинила насильство або жорстоке поводження з дітьми.

3.2. Здобувачі освіти зобов'язані:

- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку Коледжу;
- повідомляти адміністрацію Коледжу про факти насильства та жорстокого поводження з дітьми свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

3.3. Працівники, які залучаються до освітнього процесу, мають право на:

- захист професійної честі і гідності;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

3.4. Працівники, які залучаються до освітнього процесу, зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановами й особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України;
- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;
- додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку Коледжу, виконувати свої посадові обов'язки;
- повідомляти директора Коледжу про факти насильства або жорстокого поводження з дітьми, а також інших учасників освітнього процесу.

3.5. Батьки або інші законні представники здобувачів освіти мають право:

- отримувати інформацію про діяльність Коледжу, у тому числі – щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від насильства або жорстокого поводження з дитиною
- про результати навчання і результати оцінювання якості освіти у Коледжі та його освітньої діяльності;

- подавати директору Коледжу (у разі вчинення жорстокого поводження з дитиною директором Коледжу – Міністерству освіти і науки України усні та письмові заяви(скарги, повідомлення) про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною, а також стосовно інших учасників освітнього процесу, вимагати невідкладного(протягом однієї доби з моменту надходження) реагування на такі випадки;
- отримувати інформацію щодо порядку та умов проходження їхньою дитиною, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, відповідних програм для таких осіб.

3.6. Батьки або інші законні представники здобувачів освіти зобов'язані :

- виховувати у здобувачах освіти повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- формувати культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства.

4. ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВСІХ ФОРМ НАСИЛЬСТВА В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

4.1. Визначення чинників ризику насильства проти здобувача освіти та реагування на них

Працівники закладу освіти мають знати чинники ризику насильства проти здобувачів освіти та звертати на них увагу в рамках своїх службових обов'язків. Якщо виявлено чинники ризику, працівники закладу повинні повідомити про них

батькам і надати їм інформацію про можливості для отримання підтримки, а також заохотити їх до вирішення проблеми.

4.2. Фактори, що вказують на ймовірність виникнення ризиків для життя, здоров'я та розвитку здобувача освіти

Педагогічним працівникам доцільно звертати увагу на ознаки, що вказують на ймовірність виникнення ризиків для життя, здоров'я та розвитку здобувача освіти, а саме:

4.2.1. батьки або особи, які їх замінюють не цікавляться навчальною діяльністю здобувача освіти (не відвідують батьківських зборів, не контактують з педагогами закладу);

4.2.2. батьки або особи, які їх замінюють під час відвідування навчального закладу перебувають у стані алкогольного сп'яніння або під дією наркотичних речовин. Наявні повідомлення здобувачів освіти, осіб, знайомих із сім'єю, про факти надмірного вживання алкоголю, наркотичних речовин, схильності до азартних ігор та відвідування ігрових клубів;

4.2.3. батьки або особи, які їх замінюють систематично проявляють агресивну поведінку до працівників закладу освіти;

4.2.4. батьки або особи, які їх замінюють ігнорують рекомендації працівників закладу освіти щодо виховання здобувача освіти, що призводить або може призвести до затримки її розвитку, погіршення емоційного стану, здоров'я, соціальної ізоляції та інших несприятливих наслідків;

4.2.5. батьки або особи, які їх замінюють не дотримуються санітарно-гігієнічних норм та правил безпечної поведінки (що призводить до виникнення ризику інфікування здобувача освіти);

4.2.6. батьки або особи, які їх замінюють мають ознаки пригніченого психоемоційного стану, розладів психічного здоров'я, суїцидальної поведінки, що ускладнює процес виховання;

4.2.7. батьки або особи, які їх замінюють не забезпечують необхідного медичного догляду здобувача освіти, що може призвести до серйозних порушень здоров'я;

4.2.8. батьки або особи, які їх замінюють жорстоко поведуться з членами сім'ї (одним із батьків, іншою дитиною), з домашніми тваринами;

4.2.9. батьки або особи, які їх замінюють допускають перебування в

помешканні, де проживає здобувач освіти, сторонніх осіб, схильних до вживання алкоголю, наркотичних речовин.

5. ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ НАСИЛЛЯ ТА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

5.1. Директор Коледжу забезпечує реалізацію у Коледжі заходів у сфері запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженні з дітьми шляхом :

- проведення з учасниками освітнього процесу виховної роботи із запобігання та протидії насильству;

- здійснення з учасниками освітнього процесу інформаційно- просвітницьких заходів з питань запобігання та протидії насильству, у тому числі стосовно дітей та за участю дітей;

- організації роботи практичного психолога з постраждалими дітьми;

- визначення уповноваженого спеціаліста з числа працівників закладу для проведення невідкладних заходів реагування у разі виявлення фактів насильства та/або отримання заяв/повідомлень від постраждалої особи/інших осіб.

5.2. Директор Коледжу визначає уповноважену особу з числа членів Ради з правового виховання. Уповноваженою особою Коледжу з питань запобігання і протидії насильству та жорстокому поводженні з дітьми - є заступник директора з навчально-виховної роботи.

5.3. У разі виявлення (візуально або під час опитування) фактів насильства стосовно неповнолітніх студентів закладів освіти керівник або уповноважена посадова особа Коледжу :

- негайно скликає Раду з правового виховання, яка залучає до спільної роботи психолога та керівника групи .

- забезпечує надання медичної допомоги (у разі потреби);

- фіксує необхідну інформацію в журналі реєстрації фактів виявлення (звернення) про вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі (закладу освіти) за формою згідно з додатком 3 Постанови КМУ №658 від 22 серпня 2018 року; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1105-14#n73>

- протягом доби за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти інформує уповноважений підрозділ органу Національної поліції та службу у справах дітей (у разі коли постраждалою особою та/або кривдником є дитина); Форма повідомлення про дитину, яка постраждала від жорстокого поводження або

стосовно якої існує загроза його вчинення за посиланням <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1105-14#n73>

5.4. У разі виникнення підозри щодо домашнього насильства, жорстокого поводження з дитиною або якщо є реальна загроза його вчинення (удома, з боку однолітків, з боку інших) уповноважена особа зустрічається з дитиною, стосовно якої є інформація про жорстоке поводження щодо неї, намагається розговорити, встановити контакт, довірливі стосунки та надає емоційну підтримку; проявляє інтерес, дружелюбність, щирість, теплоту і симпатію, дитина має відчувати, що її дійсно чують і розуміють. Дотримується принципу конфіденційності щодо постраждалої особи.

5.5. Уповноважена особа у Коледжі повідомляє психолога Коледжу, а психолог за потреби складає план корекційної роботи та здійснює соціально-психологічний супровід потерпілому та кривднику (якщо останнім є студентом коледжу) та у разі перевищення компетенцій та компетентностей психолога перенаправляє до інших спеціалістів (психотерапевта, невролога, психіатра тощо).

Про можливий випадок насильства проти дитини уповноважена особа повідомляє батькам або опікунам постраждалої дитини та. призначає батькам або опікунам зустріч для обговорення проблеми. Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється батькам або опікунам дитини, але факт такого випадку не підтверджується, батьки або опікуни дитини мають отримати інформацію про це в письмовій формі.

5.6. Працівник закладу освіти при виникненні підозри, що студент є потерпілим від насильства, надає інформацію про це в письмовій формі директору або уповноваженій особі у Коледжі. Працівники закладу та інші особи, яким стало відомо про випадок насильства або будь-які пов'язані з ним питання в межах своїх службових обов'язків, повинні зберігати конфіденційність, за винятком інформації, яка передається компетентним органам відповідно до порядку реагування.

5.7. Директор Коледжу чи уповноважена особа повідомляє про можливе правопорушення, пов'язане з насиллям до дитини, уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України

5.8. На офіційному сайті коледжу розміщуються контакти організацій та установ, служб підтримки для постраждалих від насильства, при загрозі насильства та у випадках насильства дітей.

I . Телефони для звернень з питань запобігання насильству

Національна дитяча «ГАРЯЧА ЛІНІЯ» Центру «ЛА СТРАДА-Україна»:

0-800-500-333 (для дзвінків з мобільного);

Національна «ГАРЯЧА ЛІНІЯ» з питань запобігання насильству
(консультації юриста, психолога, соціального педагога):

0-800-500-225 (з мобільного або стаціонарного) або **116-111** (з мобільного);

0-800-500-335 та **116-123** (безкоштовно з міських телефонів), 386 - для абонентів
Київстар, Водафон

Омбудсман з прав дитини в Україні: Дмитро Валерійович Лубінець:

Гаряча лінія:

0800-50-17-20 (Безкоштовно)

044-299-74-08

hotline@ombudsman.gov.ua

(виключно для електронних звернень та адвокатських запитів)

zapyt@ombudsman.gov.ua

(виключно для подання запитів на інформацію)

Представник Уповноваженого з прав дитини Червякова Оксана Вікторівна

cherviakova@ombudsman.gov.ua

тел. 298-70-61

Громадська приймальня Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
працює:

понеділок-четвер - 09:00-13:00, 13:45-17.00

п'ятниця - 09:00-13:00, 13:45-16.45

вихідні дні - субота, неділя

Адреса: 01008, м. Київ, вул. Інститутська, 21/8.

0 800 100 102 – Лінія Національної психологічної асоціації;

0 800 210 160 – Лінія міжнародної гуманітарної організації «Людина в біді»;

0 800 211 444 – Лінія емоційної підтримки Міжнародної організації з міграції

7333 – Лінія запобігання самогубствам Lifeline Ukraine;

II. Рекомендації щодо взаємодії з дитиною, яка повідомляє про насильство над нею:

Якщо дитина розповідає вам про насильство:

1. Поставтеся до дитини серйозно.
2. Спробуйте зберігати спокій.
3. Заспокойте та підтримайте дитину словами:
 - «Добре, що ти мені сказала. Ти правильно зробила»;
 - «Ти в цьому не винна»;
 - «Не ти одна потрапила в таку ситуацію, це трапляється також і з іншими дітьми»;
 - «Мені треба сказати декому (практичному психологу, директору Коледжу, заступнику директора) про те, що це трапилося. Він (вони захочуть задати тобі кілька запитань. Вони допоможуть зробити так, щоб ти почувала себе у безпеці» (Пам'ятайте, Ви можете показати дитині, що ви розумієте її почуття з цього приводу, але ви не повинні залишати дитині вибору.) Скажіть дитині: «Бувають такі секрети, які не можна зберігати, якщо тобі зробили погано».
4. Не думайте, що дитина обов'язково ненавидить свого кривдника або гнівається на нього (він може виявитися членом родини, батьком або опікуном).
5. Терпляче відповідайте на питання та розвіюйте тривоги дитини.
6. Стежте за тим, аби не давати обіцянок, які ви не зможете виконати (наприклад: «Твоя мама не засмутиться» або «З тим, хто тебе скривдив, нічого не зроблять»).

Якщо дитина говорить про це в групі:

1. Покажіть, що ви прийняли це до відома, наприклад: «Це дуже серйозно. Давай ми з тобою поговоримо про це пізніше», і змініть тему.
2. Організуйте якнайшвидше розмову з дитиною наодинці

III. Рекомендації щодо підтримки дитини в студентському колективі після розкриття випадку насильства:

Ви можете допомогти дитині, забезпечуючи наступне:

1. Нормальність: підтримуйте нормальний статус дитини в групі.
2. Інтимність: виражайте у доречний спосіб. Не вирішуйте за дитину, що вона хоче і чого не хоче. Запитуйте! Це допоможе вам виявляти тепле ставлення на рівні, комфортному для дитини.
3. Тепле ставлення: використовуйте нормальні вияви теплового ставлення; нехай у вашому голосі відчувається тепло.
4. Сталість і передбачуваність: життя дитини поза навчальною групою може стати хаотичним. Група може бути єдиним місцем, де дитина буде почувати себе нормально. Чітко визначаєте ваші вимоги та очікування.
5. Почуття приналежності та включеності: демонструйте роботу дитини, втягуйте дитину в дискусію тощо.
6. Структура: спочатку дитина може хотіти, щоб їй говорили, що вона повинна робити і як реагувати, поки вона не зможе мобілізувати власні ресурси. Структура стане її безпекою.
7. Безпека й конфіденційність: підтримуйте звичний спосіб життя. Не обговорюйте деталі того, що трапилося з дитиною, будь з ким. Шукайте надійну підтримку для себе. Переживання дитини не призначені для персоналу.
8. Поведінкові обмеження: деструктивну й антисоціальну поведінку твердо й постійно засуджувати.
9. Заохочення і стимуляція: доступність корисного матеріалу для читання і художньої творчості (наприклад, малювання) - це можливості для дитини висловити свої почуття.

Скажіть дитині, яка постраждала від насильства:

- Я тобі вірю.
- Мені шкода, що це з тобою трапилося.
- Це не твоя провина.
- Добре, що ти мені про це сказала.
- Я постараюся зробити так, щоб тобі більше не загрожувала небезпека

IV. Рекомендації щодо надання допомоги дитині зрозуміти свої почуття у стресовому стані :

1. Дайте дитині додаткову підтримку, підбадьорте її та будьте чуйні, терпимі, коли вона перебуває у стресовому стані, адже діти показують свої страждання та хвилювання за допомогою різної поведінки – надчутливою, замкненої, пустотливою.

2. Будьте чуйні до почуттів, які виражає дитина словесно та іншим шляхом.

3. Допоможіть дитині навчитися казати про свої почуття замість того, щоб дитина просто замкнулася.

4. Навчіть вирішувати проблеми словесно, а не фізично; методом знаходження кращих способів для того, щоб впоратися з ситуацією.

5. Допоможіть дітям заспокоюватись самостійно, коли вони прикро вражені.

6. Проводьте співбесіди про почуття дитини, проектуючи ситуацію, яка її засмучує, на себе, висловлюючи Ваші власні почуття (наприклад, *«Мені стає сумно, коли я сперечаюся зі своїми друзями, можливо, тобі також»*).

7. Переконайте дитину, що у всіх дітей виникають почуття за певних обставин (наприклад, *«Іноді діти лякаються і це нормально», «якщо щось не працює, це тебе дратує», «коли тебе дразнять, ти ображаєшся»*).

8. Діти потребують допомоги, щоб навчитися стримувати свої почуття. Це допомагає їм увійти в емоції, біль, точно розпізнати їх та правильно впоратися з ними (наприклад, *«Думаю, що ти плачеш тому, що ти стомився(лась), «Я знаю, що діти відібрали твій м'яч, і це тебе прикро вразило»*).

9. Іноді дітям легше відповісти на коментар, ніж на пряме питання, якщо щось не так (наприклад, *«Сашко, ти виглядаєш децю засмученим. Напевно, ти думаєш про свою мамусю...»*).

10. Буває так, що дітям легше коментувати почуття дитини в контексті почуттів більшості дітей (наприклад, *«Більшості підліткам стає моторошно та сумно, коли їхні тато та мама сваряться», «Мабуть, всі діти ображаються та страждають, коли на них кричать, обзивають або не хочуть спілкуватися»*).

V. Зразки документів

1. Повідомлення про дитину, яка постраждала від жорстокого поводження або стосовно якої існує загроза його вчинення

(найменування органу, установи, закладу, який(а) надсилає повідомлення)

ЗАРЕЄСТРОВАНО

від ____ / ____ / 20 ____ року

№ _____

ПОВІДОМЛЕННЯ

про дитину, яка постраждала від жорстокого поводження або стосовно якої існує загроза його вчинення

Інформацію отримано:

☐ анонімно; ☐ від дитини; ☐ від батьків дитини, осіб, які їх замінюють; ☐ від інших фізичних осіб; ☐ від підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань; ☐ від служби у справах дітей; ☐ органу внутрішніх справ; ☐ центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; ☐ закладу освіти; ☐ закладу охорони здоров'я

(найменування органу, установи, закладу)

(прізвище, ім'я, по батькові та дата народження дитини, яка постраждала від жорстокого поводження або стосовно якої існує загроза його вчинення)

Проживає/перебуває

адресою: _____

за

Зміст

повідомлення:

Вжиті

заходи:

До повідомлення додано документи (за наявності)

(прізвище, ім'я, по батькові та посада особи, яка надсилає повідомлення)

Дата надсилання повідомлення _____ Телефон